

**Εθνική Αρωγή
1948**

Εθνικό Κέντρο

Γραμματεία

10 Απριλίου

Αρ. Μητρώου 7489

Συντρ. Farkas

Αναφορά
για την άφιξη και εγκατάσταση
των ελληνόπουλων

Στις 3 του τρέχοντος μηνός λάβαμε ειδοποίηση, ότι πρέπει να υποδεχτούμε στην Ουγγαρία δύο χιλιάδες ελληνόπουλα. Για την επίλυση αυτού του έργου κινητοποιήσαμε τον οργανισμό μας.

Αποφασίσαμε, ότι

1/ Μετά την άφιξή τους θα κρατήσουμε τα παιδιά σε καραντίνα για 10 – 12 ημέρες. Μετά από απολύμανση, αντιψωρίαση, μία πρώτη παροχή ένδυσης (με είδη υπόδησης, κάλτσες, εσώρουχα, φόρμες κλπ.), διάφορες ιατρικές εξετάσεις και καταγραφή των στοιχείων των παιδιών, θα ξεκινήσουμε την εγκατάστασή τους.

2/ Στη διάρκεια των 10 ημερών της καραντίνας στήνουμε και εξοπλίζουμε ιδρύματα κατάλληλα για την μαζική υποδοχή. Καταρχήν θα δώσουμε τα παιδιά σε μέρη στα οποία η φροντίδα τους και η πιθανή πρόσθετη παροχή ένδυσης μπορεί να τακτοποιηθεί από κάποιο ίδρυμα ή οργανισμό. Για τα άρρωστα παιδιά στήνουμε πρόχειρα νοσοκομεία.

Για την πραγματοποίηση του πρώτου σημείου εξοπλίσαμε τον Οίκο (Otthon) Αιχμάλωτων Πολέμου Μάτιας (Λεωφόρος Ρόμπερτ Κάρολι, δυνατότητα υποδοχής 800 παιδιών), το Στρατόπεδο Άντρασι (Λεωφόρος Χουνγκάρια, δυνατότητα υποδοχής 1000 παιδιών) και μερικούς θαλάμους του Στρατοπέδου Αγίος Λάσλο (δυνατότητα υποδοχής 200 παιδιών). Και τους τρεις χώρους εξοπλίσαμε με νέα αχυροστρώματα, σεντόνια, κουβέρτες, μαχαιροπήρουνα, κουζινικά, πετσέτες κλπ. Στο Στρατόπεδο Άντρασι έπρεπε να φέρουμε εις πέρας ξυλουργικές εργασίες, αλουμικοκατασκευές και διάφορες άλλες επισκευές. Σχεδόν για όλους τους θαλάμους έπρεπε να φροντίσουμε να υπάρχει σόμπα. Όλες αυτές οι προπαρασκευαστικές εργασίες παρά το σύντομο χρόνο που υπήρχε στη διάθεσή μας πραγματοποιήθηκαν εξολοκλήρου.

Για τα άρρωστα παιδιά, τα αδιάθετα ή αυτά που φαίνονταν άρρωστα το Νοσοκομείο Άγιος Λάσλο εξασφάλισε 150 κλίνες. Για τα παιδιά που οι σχετικές εξετάσεις θα δείξουν ότι πάσχουν από φυματίωση θα χρησιμοποιήσουμε το νέο άσυλο του Ερυθρού Σταυρού στην οδό Ταπόλτσανι.

Το πρώτο τρένο με παιδιά έφτασε την 7^η Απριλίου στις 9 η ώρα, με 860 παιδιά και 14 ενήλικες και μητέρες. Η δεύτερη αμαξοστοιχία έφτασε στις 9 του μηνός στις 9 η ώρα με 720 παιδιά και 18 ενήλικες και η τρίτη επίσης στις 9 του μηνός το απόγευμα με 607 παιδιά και 5 ενήλικες. Βοηθητικό προσωπικό της Επιτροπής εφοδιασμένο με τρόφιμα περίμενε τις αμαξοστοιχίες στα σύνορα. Μετά την άφιξή τους εδώ έλαβαν δυναμωτική σούπα που είχε κατάλληλα παρασκευαστεί στο Εβραϊκό Νοσοκομείο, κακάο, τσάι, γλυκό κουλούρι καθώς και φραντζολάκια ψωμιού. Τα παιδιά και οι Έλληνες ενήλικες συνοδοί τους μεταφέρθηκαν με φορτηγά του Ερυθρού Σταυρού, σε ομάδες των 50 περίπου ατόμων, στο Ίδρυμα Απολύμανσης της οδού Βάτσι, όπου μετά την απολύμανση έλαβαν και τα ρούχα που αναφέρθηκαν πιο πάνω. Από εκεί με λεωφορεία τους μεταφέραμε στα καταλύματα τους που είχαμε προετοιμάσει στα τρία στρατόπεδα.

Από υγειονομικά σκοπιά η κατάσταση των παιδιών ήταν ικανοποιητική. Από τα 2187 παιδιά, 19 έπρεπε να μεταφερθούν σε νοσοκομεία σύμφωνα με το πίνακα που ακολουθεί. Οι τρόφιμοι του Οίκου Αιχμαλώτων Μάτιας πέρασαν κίολας από ιατρικές εξετάσεις, εκτός των πνευμονολογικών και ως αποτέλεσμα αυτών 30 παιδιά βρέθηκαν να πάσχουν από ψώρα. Τα παιδιά φαίνεται να είναι σε καλή φυσική κατάσταση, παρόλα αυτά οι εξετάσεις έδειξαν ότι τα πιο πολλά πάσχουν από αβιταμίνωση.

Ο πληθυσμός των διαφόρων ιδρυμάτων αυτή τη στιγμή είναι ο εξής:
Στρατόπεδο Μάτιας 841 άτομα

Στρατόπεδο Άντρασι	1130 άτομα
Στρατόπεδο Άγιος Λάσλο	201 άτομα
Άσυλο	33 (11 ενήλικοι, 1 βρέφος και 21 άτομα 1 ως 11 ετών)
Νοσοκομείο Άγιος Λάσλο	14 άτομα
Νοσοκομείο Μαγδαλινής	1
Νοσοκομείο Οδού Μάνταρας	4
<u>Σύνολο</u>	<u>2224 άτομα</u>

Όσον αφορά την ένδυση των παιδιών, υπάρχουν ακόμα ελλείψεις κυρίως σε είδη υπόδησης. Οι λόγοι είναι δύο: 1/ τα εργοστάσια δεν μπορούσαν να παραδώσουν εντός 2-3 ημερών τόση ποσότητα 2/ ενώ περιμέναμε παιδιά ηλικίας μεταξύ 5 και 11 ετών, η ηλικίες κυμαίνονται από βρέφη μέχρι την ηλικία των 18 ετών. Η μεγάλη πλειοψηφία τους, με βάση επιφανειακή εκτίμηση είναι μεταξύ 10 και 14 ετών. Τις προαναφερθείσες ελλείψεις προσπαθήσαμε να τις καλύψουμε με παντόφλες και αθλητικά παπούτσια. Παπούτσια θα μπορούμε να παραγγείλουμε σε κατάλληλα ποσότητα και νούμερα μόνο εφόσον πρώτα συμβεί η καταγραφή των παιδιών σύμφωνα με το φύλο και την ηλικία τους. Στη διάρκεια της άφιξης και της εγκατάστασης των παιδιών προβλήματα μας δημιούργησε πρωτίστως το γεγονός ότι μεγάλο μέρος των παιδιών μιλά τη μακεδονική γλώσσα, έτσι ο μικρός αριθμός ελλήνων διερμηνέων που είχαμε στη διάθεσή μας δεν μπορούσε να μας βοηθήσει σε ικανοποιητικό βαθμό. Κατά τη μεταφορά τους από το τρένο στην απολύμανση αδέρφια, φίλοι ή παιδιά από το ίδιο χωριό αποχωρίστηκαν αλλά δεν ήμασταν σε θέση να ικανοποιήσουμε τα συχνά παράπονά τους. Στο Ίδρυμα Απολύμανσης χωρίσαμε τα παιδιά σύμφωνα με το φύλο αλλά και εδώ δεν καταλάβαμε για τι πράγμα διαμαρτύρονταν. Οι Έλληνες συνοδοί δεν έφτασαν με το τρένο. Τα ελαττώματα αυτά μετά σιγά σιγά επανορθώθηκαν. Επίσης, οι ίδιοι προσωπικά ψάχνουν για τους φίλους τους και από την πλευρά μας φροντίζουμε να τους παρέχουμε κάθε βοήθεια.

Ολόκληρο τον κεντρικό οργανισμό της Εθνικής Βοήθειας τον κινητοποιήσαμε για αυτή τη δουλειά και οι συνεργάτες μου προσπάθησαν να αντεπεξέλθουν πλήρως στις μέχρι τώρα εργασίες μας και μέχρι στιγμής η δουλειά τους αποδείχτηκε πλήρως ικανοποιητική. Στη φροντίδα και τη μεταφορά των παιδιών ήταν σημαντική η βοήθεια που μας προσέφεραν οι νοσοκόμες του Ερυθρού Σταυρού, οι μαθήτριες του κολεγίου Varga Katalin, οι φοιτήτριες και οι κυρίες του MNDSZ. Στη λύση προβλημάτων οικονομικής φύσης αποτέλεσαν τα αυτοκίνητα του Ερυθρού Σταυρού. Πρέπει να κάνουμε μνεία στην αφοσίωση με την οποία ο Ιατρικός Σύλλογος, το Ίδρυμα Απολύμανσης, η Στρατιωτική Διοίκηση της πόλης, το Ίδρυμα Προστασίας Μητέρας και Βρεφών, και το Εθνικό Συνδικάτο των Ούγγρων Οικοδόμων βοήθησαν τη δουλειά μας και έθεσαν τους εαυτούς τους στη διάθεσή μας και για την πιο μακρινή αποστολή.

Έχουμε ξεκινήσει κιόλας την αναζήτηση των κατάλληλων ιδρυμάτων και εξοπλισμού για την μαζική εγκατάσταση, μετά τη λήξη της καραντίνας.

Γκιούζου Κάρας

Αρ. Μητρώου 8392

23 Απριλίου 1948

Αναφορά για τα ελληνόπουλα

1./ Ο πληθυσμός των ελληνόπουλων

Ο συνολικός αριθμός μαζί με τους συνοδούς είναι 2211 άτομα. Η κατανομή τους σύμφωνα με την ηλικιακή κατηγορία έχει ως εξής:

0 – 1 ετών	5	
1 – 5 ετών	284	
6 – 13 ετών	819 αγόρια	748 κορίτσια
14 – 18 ετών	179 αγόρια	141 κορίτσια
άνω των 19 ετών	1 άντρας	34 γυναίκες

2./ Υγειονομική κατάσταση

Η κατάσταση της υγείας των παιδιών είναι γενικά καλή. Τις πρώτες ημέρες σε μεγάλο βαθμό εμφάνισαν κρυολογήματα, με αποτέλεσμα να εισαχθούν σε νοσοκομείο ή να τεθούν υπό ιατρική παρακολούθηση 109 παιδιά. Τα 7 περιστατικά τύφου, τα 4 δυσεντερίας και τα 7 πνευμονίας αποτέλεσαν τα σοβαρότερα περιστατικά ασθενείας, τα οποία όμως σε καμία περίπτωση δε οδήγησαν σε σοβαρότερες επιπλοκές. Τους φορείς της φυματίωσης οι οποίοι ήταν ελάχιστοι, (περίπου το 2% των παιδιών) τους τοποθετήσαμε στο σανατόριο της Μabi, που ειδικά για την περίπτωση μας παραχώρησε συνολικά 60 κλίνες. Η διάθεση των παιδιών είναι καλή, ενώ υπάρχει μέριμνα για την απασχόλησή τους και την παροχή παιχνιδιών.

3./ Τελική κατανομή.

- Ιδρύματα που διαθέτουν τον κατάλληλο εξοπλισμό και αναλαμβάνουν πλήρως τον επισιτισμό των παιδιών με εξαίρεση τα έξοδα ένδυσης
700 άτομα
- Ιδρύματα με πλήρη εξοπλισμό, στα οποία το κράτος αναλαμβάνει πλήρως τα έξοδα επισιτισμού και ένδυσης
210 άτομα
- Ιδρύματα στα οποία μέρος του εξοπλισμού πρέπει να καλυφθεί (από το κράτος) όπως επίσης και τα έξοδα επισιτισμού και ένδυσης
480 άτομα
- Στον πρόχειρο καταυλισμό του στρατοπέδου Άντρασι θα συνεχίσουν να παραμένουν προσωρινά
721 άτομα

Η εγκατάσταση μέρους των παιδιών σε συγγερικές οικογένειες αυτή τη στιγμή συναντά δυσκολίες, γιατί τα παιδιά ανά χωριό καταγωγής μαζί με τον ενήλικο συνοδό τους αποτελούν μια κλειστή μονάδα και προς το παρόν είναι αδύνατο να τους χωρίσεις.

Μετά την τελική τους εγκατάσταση θα έρθει η σειρά της αποχώρησης των παιδιών ηλικίας 14 με 18 ετών από την ομάδα των συγχωριανών = 320, τα οποία θέλουμε να τα εκπαιδεύσουμε στην βιομηχανία και να τα τοποθετήσουμε σε οικογένειες. Με την υλοποίηση αυτού (του σχεδίου), δεν θα βαραίνει το κράτος η φροντίδα 1020 παιδιών. Πρέπει όμως να τονίσουμε ότι με αυτό δεν ολοκληρώνεται η κοινωνική ένταξη αυτών των παιδιών και για το λόγο αυτό είναι σε εξέλιξη διαπραγματεύσεις με διάφορα σωματεία και ιδρύματα.

4./ Ζητήματα προσωπικού

Από τους Έλληνες συνοδούς των παιδιών, μερικούς μπορούμε να τους χρησιμοποιήσουμε στην φροντίδα των παιδιών. Για την πλήρη φροντίδα τους όμως είναι αναγκαία η τοποθέτηση περίπου 120 Ουγγαρέζων νοσοκόμων και βοηθητικού προσωπικού. Αλλά πρέπει να φροντίσουμε και για τη εκπαίδευση και τις δυνατότητες μόρφωσης των παιδιών και προς αυτή τη κατεύθυνση θα ξεκινήσουμε τις συζητήσεις με την ελληνική επιτροπή της Βουδαπέστης.

Εθνικό Αρχείο Ουγγαρίας

Φάκελος: M.O.L. 276/ 54, Αρ. εγγράφου: 54/3 Ημερομηνία: 01/07/1948

007

Πρακτικά Συνεδρίασης

Τηρήθηκαν κατά τη διάρκεια της σύσκεψης της Γραμματείας του Κόμματος των Ούγγρων Εργατών, της 1^{ης} Ιουλίου 1948.

Παρόντες οι σύντροφοι: Rákosi, Szakasits, Farkas, Gerő, Kádár, Marosán, Révai, Rajk Donáth (Ράκοσι, Σάκασιτς, Φάρκας, Γκέρου, Κάνταρ, Μάροσαν, Ρίβαϊ, Ράικ, Ντόναθ).

.....

.....

.....

5./Έξοδα φροντίδας των παιδιών από την Ελλάδα και την Αυστρία

Η συνημμένη πρόταση γίνεται δεχτή από τη Γραμματεία με την προϋπόθεση τα έξοδα για τη φροντίδα των παιδιών να καλυφθούν πρωτίστως από κοινωνικούς πόρους. Για το σκοπό αυτό πρέπει να έρθουμε σε επαφή με τον Ερυθρό Σταυρό και τους υπόλοιπους ξένους οργανισμούς Πρόνοιας. Η Γραμματεία εξουσιοδοτεί το σύντροφο Σάκασιτς να μιλήσει με τους επικεφαλής των εργατικών σωματείων, ώστε κάθε μήνα να προσφέρουν ένα συγκεκριμένο ποσό για το σκοπό αυτό.

.....

.....

.....

Προτάσεις της Οικονομικής Επιτροπής

5./Έξοδα φροντίδας των παιδιών από την Ελλάδα και την Αυστρία

Η Οικονομική Επιτροπή εγκρίνει ότι η φροντίδα των φιλοξενούμενων 2800 Ελληνόπουλων και 500 παιδιών από την Αυστρία να καλυφθεί από τα κονδύλια του Υπουργείου Πρόνοιας με την προϋπόθεση ότι σε ένδειξη διεθνείς αλληλεγγύης τα συνδικάτα να συμβάλλουν με ένα καθορισμένο ποσό στα έξοδα αυτής της πράξης. Στο προϋπολογισμό τα έξοδα να ενταχτούν υπό το τίτλο "προστασία του παιδιού" και όχι σαν φροντίδα των ελληνόπουλων. Τα απαιτούμενα πόσα θα προκαθορισθούν από την Οικονομική Επιτροπή και το Υπουργείο Οικονομικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Πρόνοιας.

Αρ. 1948/1087

Πρόταση για την Οργανωτική Επιτροπή για την περεταίρω
φροντίδα των ελληνόπουλων

Η εγκατάσταση των Ελληνόπουλων τον Απρίλη του τρέχοντος έτους βασίστηκε κυρίως στις επιχειρήσεις και κοινωνικούς φορείς. Αυτή η εγκατάσταση δημιούργησε διάφορα πρακτικά προβλήματα από οργανωτική πλευρά καθώς επίσης από άποψη εγκατάστασης. Οι πλειοψηφία των οργανισμών υποδοχής από τις 1 Σεπτεμβρίου δεν θα μπορέσει να αναλάβει την φροντίδα των παιδιών. Καταθέσαμε πρόταση χρηματοδότησης στο Τμήμα Κρατικής Πολιτικής για την εγκατάσταση των Ελληνόπουλων στη διάρκεια του φθινοπώρου και του χειμώνα. Το Τμήμα Κρατικής Πολιτικής είχε εγκρίνει την γενική αρχή της πρότασης με την προϋπόθεση ότι η εγκατάσταση να πραγματοποιηθεί σε συλλογικούς οικισμούς. Το Τμήμα Φροντίδας του Παιδιού του Υπουργείου Πρόνοιας άρχισε τις απαιτούμενες προετοιμασίες, άλλα το Υπουργείο δεν κατέχει την απαιτούμενη εκτελεστική οργάνωση.

Προτείνουμε στην Οργανωτική Επιτροπή

- 1./ στα πλαίσια της Επιτροπής για τη Βοήθεια του Ελληνικού Λαού να συσταθεί μια ξεχωριστή επιτροπή για την κοινωνική και πολιτισμική φροντίδα των Ελληνόπουλων, το οποίο θα είναι το διοικητικό όργανο της εγκατάστασης και φροντίδας των Ελληνόπουλων. Τα μέλη της Επιτροπής θα είναι: εκπρόσωποι της Επιτροπής για τη Βοήθεια του Ελληνικού Λαού επιπλέον ένας-ένας εκπρόσωπος από τον Ερυθρό Σταυρό και από το Υπουργείο Πρόνοιας.
- 2./ την εκτελεστική δουλειά θα συνεχίσει να την πραγματοποιήσει ο Ερυθρός Σταυρός σε συνεργασία με το Υπουργείο Πρόνοιας.

Βουδαπέστη, 12 Ιουλίου, 1948

Βουδαπέστη 19 Ιουλίου, 1948

Κόμμα των Ούγγρων Εργαζομένων, Οργανωτική Επιτροπή

Βουδαπέστη

Κατόπιν εισήγησης μου η Οργανωτική Επιτροπή αποφάσισε ότι την εκτελεστική δουλειά για την φροντίδα των Ελληνόπουλων να την πραγματοποιήσει ο Ερυθρός Σταυρός σε συνεργασία με το Τμήμα Φροντίδας του Παιδιού του Υπουργείου Πρόνοιας.

Αναφέρω στην Οργανωτική Επιτροπή ότι το Τμήμα Φροντίδας του Παιδιού του Υπουργείου Πρόνοιας και ο Ερυθρός Σταυρός δεν μπόρεσαν να συμφωνήσουν και για αυτό δεν είμαι σε θέση να πραγματοποιήσω τις αποφάσεις της Οργανωτικής Επιτροπής. Ζητώ η Οργανωτική Επιτροπή όσο το δυνατόν γρηγορότερα να θέσει ζήτημα ξανά στην ημερήσια διάταξη της για να μην υποστούν μειονεκτήματα τα Ελληνόπουλα για τυχόν καθυστέρηση.

Ολτ Κάρολυ

Εθνικό Αρχείο Ουγγαρίας

Φάκελος: Μ.Ο.Λ. 276/ 54, Αρ. εγγράφου: 54/58 Ημερομηνία: 17/08/1948

ΚΟΜΜΑ των ΟΥΓΓΡΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Βουδαπέστη 16 Αυγούστου 1948

Κεντρική Διοίκηση

Τμήμα Εξωτερικών Υποθέσεων

Αναφορά προς τη Γραμματεία!

Θέμα: Ίδρυση Ελληνικών Σχολείων στην Ουγγαρία

1./ Ο σύντροφος Π. Κόκκαλης, Υπουργός Παιδείας της Ελεύθερης Ελληνικής Κυβέρνησης, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος απευθύνθηκε σε εμάς, ζητώντας τη δημιουργία ελληνικών σχολείων για τα 2684 ελληνόπουλα που ζουν στην Ουγγαρία υπό την καθοδήγηση και έλεγχο του Ουγγρικού Υπουργείου Παιδείας. Σύμφωνα με την πρόταση υπάρχει ανάγκη για τα κάτωθι σχολεία

νηπιαγωγείο	για 332 παιδιά
δημοτικό σχολείο	για 1.802 παιδιά
τεχνικές σχολές	για 550 παιδιά

2./ Στα σχολεία αυτά να διδάσκονται τα παρακάτω μαθήματα:
η μητρική γλώσσα των παιδιών/ελληνική ή μακεδονική/
Ιστορία και γεωγραφία της Ελλάδας καθώς και
Πολιτικές Γνώσεις.

Αυτά τα μαθήματα θα τα διδάσκουν Έλληνες εκπαιδευτικοί. Στο δημοτικό σχολείο θα διδάσκονται επίσης, η ουγγρική γλώσσα και εκτός αυτού στα ουγγρικά η αριθμητική, η φυσιογνωσία και τεχνικές γνώσεις. Η Φυσική Αγωγή αποτελεί φυσικά ένα ακόμα μάθημα.

3./ Ο σύντροφος Κόκκαλης θεωρεί ότι οι δάσκαλοι που χρειάζονται για τα νηπιαγωγεία είναι 10 και για τα δημοτικά σχολεία 45. Από πολιτική και εκπαιδευτική σκοπιά οι δάσκαλοι να επιλεγούν από τις ουγγρικές εκπαιδευτικές αρχές.

4./ Τον έλεγχο των ελληνικών σχολείων τον ασκεί μια ουγγρική επιτροπή, με την συμμετοχή κατάλληλων ελλήνων συντρόφων, τους οποίους θα υποδεικνύει το κέντρο της ελληνικής επιτροπής του οργανισμού «Βοήθεια για τα ελληνόπουλα».

5./ Για τη εγκατάσταση, εξοπλισμό, και συντήρηση των σχολείων και για τα απαιτούμενα έξοδα το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων να επεξεργαστεί προτάσεις.

Ζητώ της απόφαση της Γραμματείας για την προαναφερθείσα αναφορά του συντρόφου Κόκκαλη.

Με συντροφικούς χαιρετισμούς

Κόμιατ'Ηρεν

Εθνικό Αρχείο Ουγγαρίας

Φάκελος: Μ.Ο.Λ. 276/ 68, Αρ. εγγράφου: 54/68 Ημερομηνία: 26/10/1948

Πρόταση

Η επιτροπή για την εγκατάσταση των ελλήνων προσφύγων προετοίμασε την παραλαβή και την προσωρινή εγκατάσταση των προσφύγων.

Σύμφωνα με τις μέχρι τώρα διαθέσιμες πληροφορίες αναμένεται η άφιξη 2735 προσφύγων. Μαζί με τους τραυματίες και τα ελληνόπουλα οι οποίοι ήδη βρίσκονται εδώ ο συνολικός αριθμός των προσφύγων θα ανέρχεται στα 6500 άτομα.

Προτείνουμε ότι μετά την προσωρινή εγκατάσταση τους τη διαχείριση των υποθέσεων των προσφύγων να το αναλάβει το Υπουργείο Πρόνοιας. Δίπλα στο Υπουργείο Πρόνοιας να συγκροτηθεί ένα επιχειρησιακό όργανο το οποίο στη διάρκεια της προσωρινής εγκατάστασης θα φροντίσει τη προμήθεια ρούχων, τροφίμων για την υγειονομική περίθαλψη τους, για την σχολική εκπαίδευση των ελληνόπουλων και για την μόνιμη εγκατάσταση τους.

Προτείνουμε ότι τα έξοδα που προκύπτουν από τις 01/01. 1950 να ενταχτούν στο προϋπολογισμό του Υπουργείου Πρόνοιας με τίτλο „εφοδιασμός των απατρίδων”.

Η Επιτροπή για την Βοήθεια του Ελληνικού Λαού έως τώρα ασχολήθηκε επίσης και με τα επιχειρησιακά καθήκοντα που σχετίζονταν με τους πρόσφυγες και με τα ελληνόπουλα. Προτείνουμε ότι από τώρα να ασχοληθεί με τα θέματα προπαγάνδας.

Βουδαπέστη, 24. Οκτωβρίου 1949,

Εθνικό Αρχείο Ουγγαρίας
Φάκελος: Μ.Ο.Λ. 276/ 54, Αρ. εγγράφου: 54/93 Ημερομηνία: 08/04/1950

Συντρ. Ράκοσι

Αυστηρά απόρρητο
γινωμένο σε 11 αντίτυπα

Εισήγηση

για την εγκατάσταση και για την ένταξη στο χώρο εργασίας των Ελλήνων προσφύγων.

I.

Παρούσα κατάσταση

Στην Ουγγαρία ζούνε περίπου 7000 Έλληνες πρόσφυγες. Έφτασαν εδώ σε δύο μεγάλες ομάδες: περίπου 3000 Ελληνόπουλα είχαν φτάσει προηγούμενα και κατά τη διάρκεια του 1949 άλλα 4000 διαφόρων ηλικιών πολιτική πρόσφυγες.

Η εγκατάσταση και η φροντίδα των 3000 Ελληνόπουλων που έφτασαν εδώ χωρίς γονείς είναι ικανοποιητική. Τα παιδιά βρεφικής ηλικίας έχουν εγκατασταθεί σε 2, σχολικής ηλικίας σε 9, ενώ τα μαθητευόμενα σε 2 εστίες. Η εκμάθηση της σχολικής ηλικίας γίνεται σε δυο γλώσσες.

Από αυτούς τους περίπου 4000 Έλληνες πρόσφυγες οι οποίοι φτάσανε με τη δεύτερη ομάδα 3400 έχουν εγκατασταθεί σε διάφορα θέρετρα (3000 σε θέρετρα κοντά στη λίμνη Balaton/Μπάλατον).

Μεταξύ των προσφύγων μόνο 300 εργάζονται (σε κρατικά αγροκτήματα). Από τους υπόλοιπους 2400 είναι κατάλληλοι για εργασία σε βιομηχανικές και αγροτικές μονάδες (ένα ποσοστό τους μόνο για ευκολότερη εργασία), ενώ ο αριθμός των ανίκανων για εργασία οικογενειακών μελών η παιδιών είναι 1600.

Η στέγαση των προσφύγων είναι υπερπλήρης. Αν και η υγειονομικές συνθήκες σε γενικές γραμμές είναι ικανοποιητικές για την σίτιση και την ιατρική περίθαλψη των παιδιών δεν μπορούμε να μιλήσουμε για κατάλληλες συνθήκες.

Οι ενήλικοι λόγω της παρούσας στέγασης και έλλειψης εργασίας είναι καταδικασμένοι σε απραξία. Η στέγαση τους κυρίως στα θέρετρα της λίμνης Μπάλατον εμποδίζει την ομαλή διαδικασία οργανωμένων διακοπών των Ούγγρων εργαζομένων. Προς το παρόν τα έξοδα συντήρησης των περίπου 7000 προσφύγων μηνιαίως επιβαρύνουν με 2.8 εκατομμύρια φιορίνια των κρατικό προϋπολογισμό.

II.

Θεωρητικές όψεις της λύσης των ζητημάτων

1./ Τους πρόσφυγες που είναι ικανοί για εργασία πρέπει να τους εντάξουμε όσο το δυνατόν συντομότερα στο χώρο εργασίας ώστε από το εισόδημα τους να μπορέσουν να συντηρούν τον εαυτό τους και του ανίκανους να εργαστούν οικογενειακά τους μέλη. Τα θέρετρα στη λίμνη Μπάλατον που προς το παρόν έχουν καταληφθεί από αυτούς πρέπει ταυτοχρόνως να απελευθερωθούν για την παραθέρηση των Ούγγρων εργαζομένων.

Για τον σκοπό αυτό:

α./ Από τους ικανά για εργασία ενήλικους 1500 άτομα πρέπει να τοποθετηθούν στη βιομηχανία και 900 στη γεωργία.

β./ Στους 450 από τους 1500 που θα εργάζονται στη βιομηχανία όπως και επίσης στους 450 από τους 900 που θα εργάζονται στη γεωργία θα πρέπει να εξασφαλιστεί ελαφρότερη εργασία.

γ./ Για την εγκατάσταση των εργαζομένων στη βιομηχανία πρέπει να εξασφαλιστούν κατά τον δυνατόν 1-2 συγκεντρωτικά μέρη στη Βουδαπέστη αφού μόνο έτσι μπορεί να εξασφαλιστεί η πολιτική συσπείρωση και διαπαιδαγώγηση των ενηλίκων καθώς επίσης η κατάλληλη εκπαίδευση των παιδιών.

Η ένταξή τους στο χώρο εργασίας θα πρέπει να γίνει επίσης στη Βουδαπέστη – με την κατάλληλη κατανομή του εργατικού δυναμικού στις μονάδες βαριάς βιομηχανίας.

δ./ Για την εγκατάσταση των εργαζομένων στη γεωργία θα πρέπει να εξασφαλιστεί ένας κοινός χώρος επειδή μόνο έτσι μπορεί να εξασφαλιστεί η πολιτική συσπείρωση και διαπαιδαγώγηση των ενηλίκων καθώς επίσης η κατάλληλη εκπαίδευση των παιδιών. Προσωρινά θα μπορούσαν να εγκατασταθούν σε ομάδες 40-50 ατόμων.

Η ένταξή τους στο χώρο εργασίας πρέπει να εξασφαλιστεί σε κρατικά αγροκτήματα.

2./ Οι οικογένειες των εργαζομένων στη βιομηχανία όπως και στη γεωργία – εξισορροπώντας έτσι την αντιδραστική προπαγάνδα – θα πρέπει όσο το δυνατόν να παραμείνουν προσωρινά μαζί. Αργότερα, πριν από όλα στους μαθητευόμενους (ο αριθμός τους αυτή τη στιγμή είναι 240), και κατόπιν στην σχολική ηλικία των παιδιών (ο αριθμός τους αυτή τη στιγμή είναι 250) πρέπει να εξασφαλιστεί ξεχωριστή αγωγή.

α./ Η επαγγελματική εκπαίδευση της μαθητευόμενης ηλικίας πρέπει να εξασφαλιστεί και κατά της διάρκειας της συστέγασης.

β./ Η δίγλωσση (ουγγρο-ελληνική, η ουγγρο-μακεδονική) εκπαίδευση της σχολικής ηλικίας πρέπει να εξασφαλιστεί και κατά της διάρκειας της συστέγασης.

3./ Θα πρέπει να γίνει μέριμνα για τους ανίκανους για εργασία και για τους άρρωστους. (ο αριθμός τους αυτή τη στιγμή είναι 900) Περιστασιακά πρέπει να εξασφαλιστεί η ομαδική τους περίθαλψη σε οίκους νοσηλείας.

4./ Για την πολιτική συσπείρωση και πολιτική διαπαιδαγώγηση των προσφύγων η Επιτροπή Ελλήνων Ουγγαρίας πρέπει να φροντίσει.

III.

Πρόταση λύσης

1./ Για τους 1500 (1900 μαζί με τα μέλη των οικογενειών τους) πρόσφυγες που θα απασχοληθούν στη βιομηχανία θα πρέπει να εξασφαλιστεί στέγαση στο χώρο εργασίας ενός Καπνεργοστασίου στην περιοχή Κούμπανια (Κοβαργα), ύστερα από κατάλληλες μετατροπές.

Η μετατροπή θα πρέπει να γίνει με τρόπο τέτοιο ώστε η κάθε οικογένεια να έχει ξεχωριστό δωμάτιο, και για αυτούς που είναι μόνη τους να εξασφαλιστούν κοινές ανδρικές καθώς επίσης γυναικείες αίθουσες.

Το χρονοδιάγραμμα της μετατροπής, μετακόμισης και της ένταξης των προσφύγων στο χώρο εργασίας πρέπει να ρυθμιστεί έτσι ώστε από τους πρόσφυγες που είναι ικανοί για βιομηχανική εργασία και μένουν στα θέρετρα της λίμνης Μπάλατον να εγκατασταθούν 800 μέσα σε ένα μήνα και στη συνέχεια οι υπόλοιποι μέχρι την 1^η Ιουλίου του 1950.

Το κόστος των μετατροπών ύψους 8-10 εκατομμύριων φιορινιών πρέπει να εξασφαλιστεί μέσα από δάνειο.

Υπεύθυνος: Για την εξασφάλιση του οικισμού και χρηματικής κάλυψης ο πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Σχεδιασμού.

Για την τήρηση του χρονοδιαγράμματος της μετατροπής ο Υπουργός Πρόνοιας.

Για την ένταξη των προσφύγων στο χώρο εργασίας ο Υπουργός Βαριάς Βιομηχανίας.

Για τη οργάνωση της μετακόμισης ο Υπουργός Πρόνοιας.

2./ Για την εγκατάσταση των εργαζομένων στον αγροτικό τομέα υπάρχουν 3 εναλλακτικές λύσεις.

α./ εναλλακτική λύση: Με την οικοδόμηση νέου χωριού, όλοι οι εργαζόμενοι στη γεωργία (μαζί με τα μέλη των οικογενειών τους 1700 άτομα) πρέπει να στεγαστούν σε περίπου 400 επαρχιακά σπίτια οικοδομημένα γενικώς από επιτόπια υλικά (πέτρινες βάσεις, πλιθί).

Η οικοδόμηση του νέου χωριού θα πρέπει να γίνει με τρόπο τέτοιο ώστε οι πρόσφυγες να συμμετέχουν στην ανοικοδόμηση των σπιτιών. Η προσωρινή τους στέγαση για τη διάρκεια της οικοδόμησης σε 10-12 παράγκες (οι παράγκες είναι ήδη διαθέσιμες) πρέπει εξασφαλιστεί από των Υπουργό Ανοικοδόμησης.

Μετά την ολοκλήρωση της οικοδόμησης του χωριού η απασχόληση των προσφύγων πρέπει να εξασφαλιστεί σε κρατικό αγρόκτημα που θα συγκροτηθεί.

(Η τοποθέτηση του χωριού και η οργάνωση του κρατικού αγροκτήματος είναι δυνατό σε διάφορα μέρη της χώρας όπου μπορούν να βρεθούν επιτόπια υλικά /πέτρες/, Hortobagy-Mata (Χόρτομπαγκι-Μάτα), Ercsi-Szinatelep (Ερτσι-Οικισμός Σίνα).

Τα 400 σπίτια πρέπει να χτιστούν μέχρι τις 1^η Αυγούστου 1950.

Τα έξοδα ανοικοδόμησης του χωριού με 400 σπίτια φτάνουν τα περίπου 8-10 εκατομμύρια φιορίνια.

Σε περίπτωση έγκρισης της εναλλακτικής λύσης αυτής υπεύθυνος:

Για την εξασφάλιση χρηματικής κάλυψης ο πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Σχεδιασμού.

Για την επιλογή της συγκεκριμένης τοποθέτησης, και για τα σχέδια εδαφικής χρήσης: το Συμβούλιο Λημεριών.

Για της οικοδόμηση των παραγκών και για την προσωρινή εγκατάσταση των προσφύγων, για την έναρξη και έγκαιρη λήξη της οικοδόμησης ο Υπουργός Ανοικοδόμησης.

Για την έναρξη λειτουργίας του κρατικού αγροκτήματος μέχρι τις 1^η Αυγούστου 1950 ο Υπουργός Γεωργίας.

Για τη οργάνωση της μετακόμισης ο Υπουργός Πρόνοιας. (ΑΜΕΚ)

β./ εναλλακτική λύση: Η εγκατάσταση των 900 προσφύγων και των μελών των οικογενειών τους (συνολικά 1700 άτομα) μετά την κατάλληλη μετατροπή τους πρέπει να εξασφαλιστεί στα καστέλια Festetich (φέστετιτς) του Deg (Ντέγκ), στο keszthelyi Hunyadi (Χούνιαντι του Κέτχελι), και szakalyhogyeszi Aronyi (Άππονι του Σακαλυχόγκες). Τα έξοδα αυτών των μετατροπιών απαιτούν περίπου 4 εκατομμύρια φιορίνια. (Πρέπει να σημειωθεί ότι τα ανακαινισμένα καστέλια θα αργότερα θα χρησιμεύσουν ως παιδικές κατασκηνώσεις.)

Οι ένταξη των προσφύγων στο χώρο εργασίας πρέπει να εξασφαλιστεί στα γειτονικά κρατικά αγροκτήματα. (Πρέπει να σημειωθεί ότι οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις αυτών των κρατικών αγροκτημάτων είναι 450-600 στέμματα και δεν μπορούν να αναπτυχθούν).

Σε περίπτωση έγκρισης της εναλλακτικής λύσης αυτής υπεύθυνος:

Για την εξασφάλιση χρηματικής κάλυψης: ο πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Σχεδιασμού.

Για τα έργα ανακαίνισης: ο Υπουργός Πρόνοιας

Για την ένταξη των προσφύγων στο χώρο εργασίας :ο Υπουργός Γεωργίας

Για τη οργάνωση της μετακόμισης: ο Υπουργός Πρόνοιας. (ΑΜΕΚ)

Προθεσμία: 1^η Αυγούστου 1950

γ./ εναλλακτική λύση: Επειδή στα κρατικά αγροκτήματα γενικά υπάρχει έλλειψη εργατικού δυναμικού οι 900 πρόσφυγες και τα μέλη των οικογενειών τους (συνολικά 1700 άτομα) πρέπει να εγκατασταθούν και να απασχοληθούν σε ομάδες 40-50 ατόμων σε κρατικά αγροκτήματα σε διάφορα μέρη της χώρας.

Για την στέγαση τους γενικώς δεν απαιτούνται καινούργια σπίτια, παρά μόνο ανακαινίσεις και έπιπλα, αυτές οι ανάγκες καλύπτονται από ειδικά δάνεια των κρατικών αγροκτημάτων.

Πρέπει να υπολογιστεί ότι σε αυτή τη περίπτωση εγκατάστασης λόγω τον διασκορπισμό η εκπαίδευση των παιδιών στην ελληνική γλώσσα δεν μπορεί να εξασφαλιστεί. (ο αριθμός της σχολικής ηλικίας είναι 170)

Σε περίπτωση έγκρισης της εναλλακτικής λύσης αυτής υπεύθυνος:

Για την εξασφάλιση χρηματικής κάλυψης: ο πρόεδρος του Εθνικού Κέντρου Σχεδιασμού.

Για την εγκατάσταση και την ένταξη των προσφύγων στο χώρο εργασίας :ο Υπουργός Γεωργίας

Για τη οργάνωση της μετακόμισης: ο Υπουργός Πρόνοιας. (ΑΜΕΚ)

Προθεσμία: 15^η Μαΐου 1950

Βουδαπέστη, 29 Μαρτίου 1950

Παράρτημα

της εισήγησης για την εγκατάσταση και για την ένταξη στο χώρο εργασίας των Ελλήνων προσφύγων, συμπλήρωμα για την α./ εναλλακτική λύση του 2. παραγράφου του ΙΙΙ. κεφαλαίου

Ο προϋπολογισμός της οικοδόμησης νέου χωριού συμπεριλαμβανόμενα και τα νέα επαρχιακά σπίτια διαμορφώνεται ως εξής:

1./ Μάτα (στο Χόρτομπαγκι).

Ο διαθέσιμος πυρήνας του οικισμού βρίσκεται κοντά στη σιδηροδρομική γραμμή, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος λειτουργεί και καλύπτει 20 σπίτια. Το κρατικό αγρόκτημα αντιμετωπίζει πρόβλημα έλλειψης εργατικού δυναμικού. Το αγρόκτημα του Χόρτομπαγκι διαθέτει 80 χιλιάδες στρέμματα χωράφι, έτσι η ανοικοδόμηση νέου χωριού αργά η γρήγορα θα έγινε επιτακτική.

Το κρατικό αγρόκτημα προς το παρών έχει 600 μονίμους απασχολούμενους, ο αριθμός εποχιακών εργαζομένων είναι 800. Στο σεζόν του καλοκαιριού χρειάζονται 2500 εποχιακοί εργαζόμενοι, από τους κάτοικους των γύρο χωριών υπογράφηκε συμφωνία με 1500.

Η εντατική απασχόληση των προσφύγων μόνο στο σεζόν της αγροτικής εργασίας μπορεί να εξασφαλιστεί. Για την χειμερινή απασχόληση πρέπει να γίνει ξεχωριστή φροντίδα.

Με την οικοδόμηση 8-10 στάβλων το κρατικό αγρόκτημα μπορεί να αυξήσει των αριθμό μονίμων απασχολούμενους με 400-500 άτομα. Τα έξοδα οικοδόμησης απαιτεί περίπου 6-7 εκατομμύρια φιορίνια επένδυση. Αν και όχι φέτος στη διάρκεια του πενταετές πλάνου αυτή η επένδυση θα γίνει απαραίτητη. Αυτή η επένδυση σχετίζεται με την ένταξη στο χώρο εργασίας των ελλήνων προσφύγων μόνο στο βαθμό πως θα μπορούσε να προφέρει μόνιμη εργασία όλο το χρόνο.

Προϋπολογισμός

α./ Ανοικοδόμηση ενός σπιτιού με πέτρινη βάση, και με τείχους από τούβλα	27 072 φιορίνια, άρα
ανοικοδόμηση 400 σπιτιών	10 828 000 φιορίνια
δημαρχείο	120 000 φιορίνια
διτάξιο σχολείο	200 000 φιορίνια
σπίτι δασκάλου	90 000 φιορίνια
σπίτι κοινοτικού συμβούλου	90 000 φιορίνια
πηγή	<u>40 000 φιορίνια</u>
Συνολικά	11 368 000 φιορίνια

β./ Εφόσον τα 400 σπίτια οικοδομηθούν από πλιθί τα συνολικά έξοδα ανέρχονται στα

10 568 800 φιορίνια.

2./ Οικισμός Σίνα (κοντά στο Έρτσι)

Το κρατικό αγρόκτημα διαθέτει 4560 στέμματα κηπουρική και 6840 στρέμματα χωράφι. Το αγρόκτημα αναπτύσσεται εντατικά. Αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα έλλειψης εργατικού δυναμικού.

Μπορεί να εξασφαλιστεί η μόνιμη απασχόληση περίπου 500-600 προσφύγων , οι υπόλοιποι μπορούν να απασχοληθούν για 8-9 μήνες το χρόνο.

Προϋπολογισμός

α./ Ανοικοδόμηση ενός σπιτιού με βάση μετόν 26 574 φιορίνια, άρα ανοικοδόμηση 400 σπιτιών	10 629 600 φιορίνια
διτάξιο σχολείο	200 000 φιορίνια
σπίτι δασκάλου	90 000 φιορίνια
πηγή	<u>40 000 φιορίνια</u>
Συνολικά	10 959 600 φιορίνια

β./ Εφόσον τα 400 σπίτια οικοδομηθούν από πλιθί τα συνολικά έξοδα ανέρχονται στα

10 159 600 φιορίνια.

Ο εργολάβος θα προσλάβει ένα μέρος των προσφύγων σαν ανειδίκευτους εργάτες και έτσι ήδη στη διάρκεια της ανοικοδόμησης ο κρατικών προϋπολογισμός δεν επιβαρύνεται με τα έξοδα συντήρησης τους .

-.-.-.-

Μεγαλύτερες καλλιεργήσιμες εκτάσεις ακόμα σε τοποθεσίες προσφέρουν δυνατότητα παρομοίων λύσεων. Να έξοδα ανοικοδόμησης είναι περίπου τα ίδια. Για πολιτικούς λόγους αυτή η λύση δεν προτείνεται.

Βουδαπέστη, 29 Μαρτίου 1950